SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA YVESA BOTA,
predstavljeni 13. januarja 2011[1]

1. Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe zadeva Direktivo Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost[2] in zlasti določitev kraja opravljanja storitev, katerih namen je začasna oddaja sejemskih stojnic.

2. Predložitveno sodišče Sodišču v bistvu predlaga, naj odloči, ali je opravljanje storitev začasne oddaje stojnic na sejmih ali razstavah storitev oglaševanja v smislu člena 56(1)(b) Direktive 2006/112, ki se obdavči v kraju, kjer ima prejemnik sedež, ali pa take storitve spadajo na področje uporabe člena 52(a) te direktive, ki se uporablja za dejavnosti s področja kulture, umetnosti, športa, znanosti, izobraževanja, zabavnih prireditev ali podobne dejavnosti, vključno z opravljanjem pomožnih storitev, ki se obdavčijo v kraju, kjer so storitve dejansko opravljene.

3. V teh sklepnih predlogih bom pojasnil, zakaj je treba po mojem mnenju člen 52(a) Direktive 2006/112 razlagati tako, da je opravljanje storitev začasne oddaje sejemskih stojnic razstavljavcem pomožna storitev sejemskih in razstavnih dejavnosti ter zato spada na področje uporabe te določbe.

I – Pravni okvir

A – *Pravo Unije*

4. Šesta direktiva 77/388/EGS[3] je bila večkrat bistveno spremenjena, zato je bila nato z Direktivo 2006/112 preoblikovana.

1 – Jezik izvirnika: francoščina.

2 – UL L 347, str. 1.

3 – Direktiva Sveta z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero (UL L 145, str. 1, v nadaljevanju: Šesta direktiva).

5. Člen 1(2), prvi pododstavek, Direktive 2006/112 določa, da načelo skupnega sistema davka na dodano vrednost (v nadaljevanju: DDV) vključuje uporabo splošnega davka na potrošnjo blaga in storitev, ki je povsem sorazmeren s ceno blaga in storitev.

6. Temeljno načelo, po katerem je urejen skupni sistem DDV, je torej obdavčitev v kraju dejanske potrošnje[4], s čimer se zagotovi, da prihodke iz DDV prejme država članica, v kateri se blago ali storitev dokončno uporabita.

7. Torej je določitev kraja potrošnje bistvena, saj se DDV na podlagi tega podatka dodeli državi članici potrošnje.

8. Da bi omogočili uporabo tega načela in preprečili spore glede pristojnosti, do katerih bi lahko prišlo med državami članicami[5], pa tudi dvojno obdavčitev ali neobdavčitev, je zakonodajalec Unije v zvezi z opravljanjem storitev postavil splošno pravilo in posebna pravila, ki se uporabljajo glede na naravo opravljene storitve.

9. Člen 43 Direktive 2006/112 tako določa, da je kraj opravljanja storitve kraj, v katerem ima izvajalec, ki opravi storitev, sedež svoje dejavnosti ali stalno poslovno enoto, iz katere opravi storitev, ali če nima takega sedeža ali stalne poslovne enote, kraj, v katerem ima stalno prebivališče ali v katerem običajno prebiva.

10. Člen 52(a) te direktive določa, da je kraj opravljanja dejavnosti s področja kulture, umetnosti, športa, znanosti, izobraževanja, zabavnih prireditev ali podobnih dejavnosti, vključno z dejavnostmi organizatorjev teh dejavnosti, in kadar je to ustrezno, opravljanjem pomožnih storitev, kraj, v katerem so storitve dejansko opravljene.

11. Nazadnje člen 56(1)(b) zadevne direktive še določa, da je kraj opravljanja storitev oglaševanja, če se opravijo za prejemnike s sedežem zunaj Evropske skupnosti ali za davčne zavezance s sedežem v Skupnosti, vendar ne v isti državi članici, kjer ima izvajalec sedež, kraj, v katerem ima prejemnik sedež svoje dejavnosti ali ima stalno poslovno enoto, za katero se opravi storitev, ali, če tak kraj ne obstaja, kraj, v katerem ima stalno prebivališče ali običajno prebiva.

4 – Glej uvodno izjavo 3 Direktive Sveta 2008/8/ES z dne 12. februarja 2008 o spremembi Direktive 2006/112/ES glede kraja opravljanja storitev (UL L 44, str. 11). Glej tudi točko 3.1.1 Sporočila Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru z dne 20. oktobra 2003 – Pregled in posodobitev prednostnih nalog strategije DDV (COM(2003) 614 konč.).

5 – Glej uvodno izjavo 17 Direktive 2006/112.

B – *Nacionalno pravo*

12. Člen 27(2), točka 3(a), zakona z dne 11. marca 2004 o davku na dodano vrednost (Ustawa z dnia 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług)[6] določa, da je kraj opravljanja storitev, ki se nanašajo na dejavnosti s področja kulture, umetnosti, športa, znanosti, izobraževanja, zabavnih prireditev ali podobne dejavnosti, kot so sejmi in razstave, ter s tem povezanih pomožnih storitev, kraj, kjer so te storitve dejansko opravljene.

13. Člen 27(3) tega zakona določa, da je kraj opravljanja storitev iz člena 27(4) tega zakona – če se te opravljajo za fizične osebe, pravne osebe ter organizacijske enote brez pravne osebnosti, ki imajo sedež ali prebivališče na ozemlju tretje države, ali davčne zavezance, ki imajo sedež ali prebivališče na ozemlju Skupnosti, vendar v drugi državi, ki ni država ponudnika storitev – kraj, v katerem ima prejemnik storitev sedež svoje dejavnosti ali ima stalno poslovno enoto, za katero se opravi storitev, ali, če tak kraj ne obstaja, kraj, v katerem ima stalno prebivališče ali običajno prebiva.

14. Ta določba se na podlagi člena 27(4), točka 2, zadevnega zakona uporablja zlasti za storitve oglaševanja.

II – Dejansko stanje in spor o glavni stvari

15. Družba Inter-Mark Group sp. z o.o., sp. komandytowa w. Poznaniu (v nadaljevanju: Inter-Mark) je registrirana na Poljskem kot zavezanka za DDV. Želi opravljati dejavnost začasne oddaje sejemskih in razstavnih stojnic strankam, ki večinoma niso poljski državljani ter predstavljajo svoje izdelke in storitve na takih prireditvah. Zadevni sejmi in razstave bodo potekali na poljskem ozemlju ter na ozemlju drugih držav članic in tretjih držav.

16. Predložitveno sodišče je v svojem predlogu za sprejetje predhodne odločbe pojasnilo, da zadevna oddaja stojnic po navadi vključuje predhodno oblikovanje in vizualno predstavitev stojnice. Pri tem je še navedlo, da lahko družba Inter-Mark ob izvajanju svoje dejavnosti poskrbi tudi za prevoz delov stojnice in njeno postavitev v kraju prireditve sejma ali razstave.

6 – Dz. U št. 54, točka 535.

17. Družba Inter-Mark je 11. februarja 2009 Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu (direktorju davčne uprave v Poznanju) poslala dopis, v katerem ga je prosila za razlago določb zakona o davku na dodano vrednost, da bi ugotovila, s kolikšnim DDV bo obdavčena njena dejavnost.

18. Ta je v dopisu z dne 4. maja 2009 navedel, da je pri opravljanju storitev, kot so dejavnosti družbe Inter-Mark, na podlagi člena 27(2), točka 3(a), zadevnega zakona kraj opravljanja storitev kraj, v katerem so te dejansko opravljene. Glede tega je namreč v nasprotju s trditvami družbe Inter-Mark menil, da te dejavnosti niso vrsta prepričevalne komunikacije in jih zato ni mogoče obravnavati kot storitve oglaševanja.

19. Družba Inter-Mark je Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu pozvala, naj spremeni svojo odločitev. Ta je z dopisom z dne 12. junija 2009 svoje stališče potrdil.

20. Ker je družba Inter-Mark menila, da je treba njene storitve obravnavati kot storitve oglaševanja, je zoper odločitev z dne 4. maja 2009 vložila tožbo pri predložitvenem sodišču.

III – Vprašanji za predhodno odločanje

21. Ker je Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu (Poljska) podvomilo v razlago nekaterih določb prava Unije, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„(1) Ali je treba določbe člena 52(a) Direktive […] 2006/112[…] razlagati tako, da je treba storitve začasne oddaje razstavnih in sejemskih stojnic strankam, ki predstavljajo svojo ponudbo na sejmih in razstavah, šteti med pomožne storitve storitev sejmov in razstav, omenjene v teh določbah, to je med storitve, podobne dejavnostim s področja kulture, umetnosti, športa, znanosti, izobraževanja ali zabavnih prireditev, ki so obdavčene v kraju, v katerem so dejansko opravljene?

(2) Ali pa je treba šteti, da gre za storitve oglaševanja, ki so v skladu s členom 56(1)(b) Direktive 2006/112 obdavčene v kraju, kjer ima prejemnik stalni sedež svoje dejavnosti ali stalno poslovno enoto, za katero se opravijo storitve, ali, če takšen

kraj ne obstaja, v kraju, kjer ima stalno prebivališče ali običajno prebiva,

– če se te storitve nanašajo na začasno oddajo stojnic strankam, ki predstavljajo svojo ponudbo na sejmih in razstavah, ki ponavadi zahtevajo predhodno oblikovanje in vizualno predstavitev stojnice ter morebiten prevoz delov stojnice in njeno postavitev v kraju prireditve sejma ali razstave, stranke izvajalca storitve, ki razstavljajo svoje izdelke ali storitve, pa organizatorju prireditve posebej plačajo pristojbino za samo možnost udeležbe na sejmu ali razstavi, ki zajema stroške oskrbe, sejemske infrastrukture, medijskih storitev itd.?

Za videz in postavitev lastne stojnice odgovarja vsak razstavljavec sam in pri tem uporablja sporne storitve, ki zahtevajo razlago.

Za vstop na sejme in razstave pa organizatorji od obiskovalcev pobirajo ločene vstopnine, ki pripadajo organizatorju prireditve, ne pa dobavitelju storitve?“

IV – Moja analiza

22. Menim, da je pred začetkom analize treba navesti to pripombo.

23. Zadeva v glavni stvari se nanaša na spor med družbo Inter-Mark in Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu v zvezi z mnenjem, ki ga je ta izdal glede prihodnje obdavčitve dejavnosti družbe Inter-Mark. Ko je predložitveno sodišče Sodišču predložilo vprašanji za predhodno odločanje, ni bila torej opravljena še nobena obdavčljiva transakcija. Zato bi se lahko Sodišču očitalo, da odloča o hipotetičnem problemu.

24. Vendar menim, da z navedeno okoliščino ni mogoče izpodbijati dopustnosti zadevnih vprašanj, ki je tudi sicer ne izpodbija nobena od strank.

25. Obstaja namreč dejanski spor pred nacionalnim sodiščem, saj je družba Inter-Mark vložila tožbo zoper predhodno mnenje, ki ga je izdal Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu, s katero je predlagala sodni nadzor nad zakonitostjo tega mnenja, kar pomeni, da ima Sodišče na voljo dovolj informacij o okoliščinah spora o glavni stvari, da lahko razlaga pravila prava Unije.[7]

7 – Glej sodbo z dne 18. novembra 1999 v zadevi X in Y (C-200/98, Recueil, str. I-8261, točki 21 in 22).

26. Predložitveno sodišče v tej zadevi torej v bistvu sprašuje, ali je začasna oddaja sejemskih ali razstavnih stojnic razstavljavcem storitev oglaševanja, ki se obdavči v kraju, kjer ima prejemnik sedež, ali pa taka storitev spada med dejavnosti s področja kulture, umetnosti, športa, znanosti, izobraževanja, zabavnih prireditev ali podobne dejavnosti ter bi jo bilo zato treba obdavčiti v kraju, kjer poteka sejem ali razstava.

27. V nadaljevanju bom pojasnil, zakaj je po mojem mnenju oddaja sejemskih ali razstavnih stojnic razstavljavcem pomožna storitev sejemskih in razstavnih dejavnosti ter se zato obdavči v kraju, kjer je dejansko opravljena.

28. Sodišče je v sodbi z dne 5. junija 2003 v zadevi Design Concept[8] sicer že imelo priložnost odločati o problematiki, ki se obravnava v tej zadevi. V tej sodbi je izhajalo iz predpostavke, da so storitve, ki vključujejo postavitev stojnic, njihovo čiščenje in zagotovitev osebja za prevoz opreme, storitve oglaševanja.

29. Vendar ta sodba po mojem mnenju ni odločilna za vprašanje, postavljeno v obravnavani zadevi, in sicer iz dveh razlogov.

30. Prvič, Sodišče je sprejelo opredelitev predložitvenega sodišča, ki je menilo, da so te storitve *a priori* storitve oglaševanja. Glede tega je namreč pojasnilo, da lahko v skladu z ustaljeno sodno prakso v okviru sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči le nacionalno sodišče, ki prejme zadevo v odločanje in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, ob upoštevanju posebnosti zadeve, o kateri odloča, presodi o nujnosti sprejetja predhodne odločbe za izdajo sodbe ter upoštevnost vprašanj, ki jih postavi Sodišču.[9] Ker je nacionalno sodišče v tej zadevi menilo, da so zadevne storitve *a priori* storitve oglaševanja, se je Sodišče odreklo kakršni koli spremembi opredelitve teh dejavnosti.[10]

31. Vendar je po drugi strani navedlo, da je pojem storitev oglaševanja avtonomen pojem prava Unije, zato mora nacionalno sodišče, če je to primerno, opredelitev zadevnih storitev preveriti ob upoštevanju sodne prakse Sodišča.[11]

32. Zato na podlagi zgoraj navedene sodbe Design Concept ni mogoče sklepati, da je začasna oddaja stojnic na sejmu ali razstavi

8 – C-438/01, Recueil, str. I-5617.

9 – Točka 14.
10 – Točka 15.
11 – Idem.

storitev oglaševanja v smislu člena 56(1)(b) Direktive 2006/112.

33. Poleg tega je Sodišče v sodbi z dne 9. marca 2006 v zadevi Gillan Beach[12] prišlo do drugačne opredelitve takega opravljanja storitev.

34. Dejansko stanje v tej zadevi se je nanašalo na družbo Gillan Beach Ltd, ki je v Franciji organizirala dva navtična salona, na katerih je za razstavljavce opravila celovite storitve, ki so med drugim vključevale ureditev ter dajanje na voljo stojnic na razstavišču in komunikacijskih sredstev. V zadevi v glavni stvari je bilo postavljeno vprašanje, ali spada taka dejavnost na področje uporabe člena 9(2)(c), prva alinea, Šeste direktive (člen 52(a) Direktive 2006/112) kot dejavnost, podobna dejavnostim iz te določbe.

35. Sodišče je najprej navedlo, da je zakonodajalec Unije menil, da če dobavitelj opravi storitve v državi, v kateri so te storitve dejansko izvedene, in organizator prireditve zaračuna DDV končnemu potrošniku v isti državi, je treba DDV, ki je bil zaračunan na podlagi vseh storitev, katerih stroški so vključeni v ceno celovite storitve, ki jo je plačal potrošnik, plačati tej državi in ne tisti, v kateri ima dobavitelj sedež gospodarske dejavnosti.[13]

36. Nato je pojasnilo, da je namen salona ali sejma, da se za številne prejemnike, načeloma na posameznem kraju in na določen način, opravijo različne celovite storitve s ciljem, med drugim, ponuditi informacije in predstaviti blago ali dogodke tako, da se o njihovih dobrih lastnostih seznani obiskovalce.[14]

37. Na podlagi tega je odločilo, da je treba celovito storitev, ki jo organizator sejma ali salona dobavi razstavljavcem, v tem primeru ureditev ter dajanje na voljo stojnic na razstavišču in komunikacijskih sredstev, zagotovitev osebja za sprejem obiskovalcev ter oddajanje priveza in nadzor območij, na katerih so bile razstavljene ladje privezane, obravnavati kot eno od storitev, ki so določene v členu 9(2)(c), prva alinea, Šeste direktive.[15]

38. Zadeva, v kateri je bila izrečena navedena sodba, se od obravnavane zadeve razlikuje po tem, da družba Inter-Mark ni organizatorka

12 – C-114/05, ZOdl., str. I-2427.

13 – Točka 18 in navedena sodna praksa.

14 – Točka 25.

15 – Točka 27. Treba je omeniti, da je zakonodajalec Unije na podlagi zgoraj navedene sodbe Gillan Beach s 1. januarjem 2010 na seznam dejavnosti, naštetih v členu 52(a) Direktive 2006/112, dodal sejemske in razstavne dejavnosti (glej člen 2, točka 1, Direktive 2008/8).

sejmov ali razstav niti svojih storitev ne zagotavlja njihovemu organizatorju. Storitve, ki jih ponuja ta družba, vključujejo le začasno oddajo stojnic samim razstavljavcem na sejmih ali razstavah.

39. Zato Evropska komisija meni, da se člen 52(a) Direktive 2006/112 v tej zadevi ne uporablja. Glede tega meni, da storitev, ki jih ponuja družba Inter-Mark, ni mogoče obdavčiti v kraju, kjer so opravljene, ker stroški storitve oddaje stojnic razstavljavcem niso vključeni v ceno celovite storitve, ki jo zagotovi organizator salona.[16] Po mnenju Komisije je treba pri tem, ko se v zvezi s storitvami iz členov od 44 do 59 zadevne direktive določa kraj, ki je davčno upoštevna navezna okoliščina, v skladu z uvodno izjavo 17 te direktive, v kateri je navedeno, da je treba kraj opravljenih storitev opredeliti, kot da je v državi članici prejemnika, še zlasti v primeru nekaterih storitev, opravljenih med davčnimi zavezanci, ko je strošek storitev vključen v ceno blaga, upoštevati to merilo[17], ki pa naj v tej zadevi ne bi bilo izpolnjeno.

40. Torej naj bi bil pri opredelitvi, ali se za opravljanje storitev uporablja člen 52(a) Direktive 2006/112, odločilen položaj, v katerem nastopa ponudnik storitev.

41. S Komisijo se ne strinjam iz razlogov, navedenih v nadaljevanju.

42. Najprej, Sodišče je v sodbi z dne 7. oktobra 2010 v zadevi Kronospan Mielec[18] navedlo, da iz uporabe prislova „zlasti“ v sedmi uvodni izjavi Šeste direktive (uvodni izjavi 17 Direktive 2006/112) izhaja, da področje uporabe člena 9(2) Šeste direktive (člen 52 Direktive 2006/112) ni omejeno na opravljanje storitev med davčnimi zavezanci, katerih stroški so vključeni v ceno blaga.[19] Dodalo je, da Šesta direktiva ne vsebuje nobene navedbe, ki bi omogočala sklepanje, da je dejstvo, da naročnik stroške opravljanja storitev – ne neposredno, ampak posredno –, vključi v ceno blaga in storitev, ki jih ponuja, pomembno za ugotovitev, ali opravljanje storitev spada v odstavek 1 ali 2 člena 9 Šeste direktive.[20]

43. Zato menim, da za uporabo člena 52(a) Direktive 2006/112 ni odločilno vprašanje, ali so stroški opravljene storitve vključeni v ceno blaga ali ne.

16 – Glej točke od 34 do 37 pisnih stališč Komisije.
17 – Glej točko 37 istih stališč.
18 – C-222/09, ZOdl., str. I-9277.
19 – Točka 28.
20 – Točka 29.

44. Dalje, po mojem mnenju iz besedila te določbe izhaja, da ta vključuje organizatorje takih dejavnosti in ponudnike storitev, ki teh dejavnosti ne organizirajo.

45. Ta določba namreč zadeva storitve, ki se opravljajo za v njej naštete dejavnosti, *„vključno z [opravljanjem storitev] organizatorjev teh dejavnosti“*[21]. Menim, da je z uporabo izraza „vključno z“ nakazano, da je želel zakonodajalec Unije opredeliti, da zadevno opravljanje storitev poleg storitev, ki jih zagotavljajo drugi ponudniki, vključuje tudi storitve, ki jih zagotavljajo organizatorji, če se te nanašajo na dejavnosti, naštete v členu 52(a) Direktive 2006/112.

46. Glede tega menim, da je zakonodajalec Unije za storitve, ki se opravljajo za dejavnosti s področja umetnosti in kulture ali drugih področij, določil pravilo, ki se glede določitve kraja obdavčitve razlikuje od splošnega pravila, bolj zaradi narave zadevnih storitev kot pa zaradi položaja, v katerem nastopa ponudnik. Iz besedila člena 52(a) Direktive 2006/112 namreč izhaja, da je za opredelitev, ali se ta določba za posamezno storitev uporablja ali ne, odločilen namen opravljenih storitev. Da se torej zadevna določba uporablja, mora dejavnost, ki jo opravlja ponudnik storitev, spadati med dejavnosti, navedene v njej.

47. Po mojem mnenju je mogoče to ugotovitev podpreti z razlago, ki jo je Sodišče glede člena 9(2)(c) Šeste direktive podalo v zgoraj navedeni sodbi Gillan Beach. Sodišče se je namreč pri opredelitvi, ali storitve iz te zadeve spadajo na področje uporabe tega člena, osredotočilo na cilj dejavnosti in ne na položaj, v katerem nastopa ponudnik. Tako je navedlo, da je treba dejavnost obravnavati kot podobno v smislu zadevnega člena, če vključuje značilnosti, ki so prisotne tudi v drugih kategorijah dejavnosti, naštetih v tej določbi, in ki utemeljujejo, da bi te dejavnosti morale biti zajete v navedeni določbi.[22]

48. Sodišče je v nadaljevanju navedlo, da so storitve, ki se opravljajo za take dejavnosti, kompleksne, saj vključujejo več storitev, in da se navadno dobavijo več prejemnikom storitev, namreč vsem osebam, ki iz različnih razlogov sodelujejo pri dejavnostih s področja kulture, umetnosti, športa, znanosti, izobraževanja ali zabavnih prireditev.[23] Dodalo je, da imajo take storitve še eno skupno značilnost, to je, da se na splošno dobavijo v okviru posameznih dogodkov in je kraj, v katerem se

21 – Moj poudarek.

22 – Točka 22.

23 – Točka 23.

dejansko opravijo, načeloma preprosto določiti, saj ti dogodki potekajo na določenem kraju.[24]

49. Iz tega jasno izhaja, da uporaba člena 52(a) Direktive 2006/112 za posamezno storitev ni odvisna od položaja, v katerem nastopa njen ponudnik, temveč od samega cilja zadevne storitve.

50. Enak pristop je bil uporabljen tudi v sodbi z dne 26. septembra 1996 v zadevi Dudda[25]. Sodišče je v tej sodbi namreč navedlo, da so storitve, ki so pomožne storitve dejavnosti s področja kulture, umetnosti, športa, znanosti, izobraževanja, zabavnih prireditev ali podobnih dejavnosti, storitve, ki se opravljajo kot pomožne storitve objektivno opredeljene glavne dejavnosti, in sicer ne glede na to, kdo jih opravlja.[26] Dodalo je še, da je mogoče tako razlago podpreti z besedilom iz člena 9(2)(c), prva alinea, Šeste direktive, v katerem so omenjene storitve, ki se opravljajo kot pomožne storitve – med drugim – dejavnosti s področja umetnosti ali zabavnih prireditev, ne da bi bile pri tem navedene osebe, ki te dejavnosti opravljajo.[27]

51. Tako analizo podpira tudi dejstvo, da logika, na kateri temelji člen 52 Direktive 2006/112, narekuje, da se obdavčenje v največji možni meri opravi v kraju, kjer se blago in storitve iz zadevne določbe potrošijo.[28] Za vse te kategorije storitev je kraj, v katerem se dejansko opravijo, načeloma preprosto določiti.[29] Zato odločilni dejavnik, ki omogoča obdavčitev čim bližje kraju dejanske potrošnje, ni identiteta ponudnika, ampak sam cilj opravljanja storitev, ki omogoča preprosto opredelitev kraja, v katerem je storitev opravljena.

52. Predložitveno sodišče glede samega cilja zadevnih storitev v zadevi v glavni stvari v bistvu sprašuje, ali ni mogoče teh storitev opredeliti kot storitve oglaševanja v smislu člena 56(1)(b) Direktive 2006/112, ki se obdavčijo v kraju, kjer ima prejemnik sedež svoje gospodarske dejavnosti.

53. Njegovi dvomi se navezujejo na dejstvo, da se pri storitvah, ki jih zagotavlja družba Inter-Mark, upoštevajo zahteve posameznih strank, zlasti kar zadeva videz in namen stojnice. Namen ureditve stojnic naj bi bil torej vzbuditi zanimanje morebitnih kupcev, zato naj bi ta dejavnost postala del oglaševanja izdelkov ali storitev, ki jih ponuja razstavljavec. Tako naj bi se te storitve približale storitvam oglaševanja.

24 – Točka 24.
25 – C-327/94, Recueil, str. I-4595.
26 – Točki 27 in 28.
27 – Točka 29.
28 – Glej v tem smislu sodbo z dne 3. septembra 2009 v zadevi RCI Europe (C-37/08, ZOdl., str. I-7533, točka 39).
29 – Glej zgoraj navedeno sodbo Gillan Beach (točka 24).

54. Komisija je glede tega menila, da lahko videz in ureditev stojnice bistveno povečata učinek oglaševanja izdelkov, ki jih ponuja razstavljavec.[30] Zato se po njenem mnenju oddajo stojnic, prirejenih posamezniku – ki so torej zasnovane za točno določenega razstavljavca in jih ni mogoče ločiti od podobe družbe, ki razstavlja –, lahko opredeli kot storitev oglaševanja.[31]

55. Pojem storitev oglaševanja je bil opredeljen v sodbi z dne 17. novembra 1993 v zadevi Komisija proti Franciji.[32] Sodišče je v tej sodbi odločilo, da pojem oglaševanja nujno vključuje širjenje sporočil, katerih namen je informirati potrošnike o obstoju in značilnostih izdelka ali storitve, da bi se povečala prodaja.[33] Hkrati je pojasnilo, da ni nujno, da se tako sporočilo širi ustno, pisno, s slikami ter prek tiska ali medijev, ampak je mogoče uporabiti tudi druga sredstva.[34]

56. Sodišče je dodalo, da položaj, v katerem nastopa ponudnik, ni nujen pogoj za opredelitev storitve oglaševanja, saj za tako opredelitev zadostuje, da promocijska dejavnost, kot je prodaja izdelkov po znižanih cenah, razdelitev premičnin, ki jih je prejemniku prodala oglaševalska agencija, potrošnikom, opravljanje storitev po znižanih cenah ali brezplačno ali pa organizacija koktajlpartija ali banketa, vključuje posredovanje sporočil, katerih namen je obveščati javnost o obstoju in značilnostih izdelka ali storitve, ki je predmet take dejavnosti, da bi se povečala prodaja tega izdelka ali storitve.[35]

57. Enako velja za vsako dejavnost, ki je neločljivo povezana z oglaševalsko kampanjo in ki tako prispeva k posredovanju oglaševalskih sporočil.[36]

58. To, da ponudnik storitev uredi stojnico, sicer res pripomore k poudarjanju vrednosti izdelka razstavljavca, zato mora biti taka ureditev privlačna, vendar po mojem mnenju to še ne pomeni, da bi bilo treba tako storitev opredeliti kot storitev oglaševanja v smislu člena 56(1)(b) Direktive 2006/112.

59. Sicer je res, da zgolj oddaja stojnic na sejmu ni sejemska dejavnost. Vendar pa je stojnica stvarni element, nujno potreben za izvedbo te dejavnosti. Po mojem mnenju ima torej oddaja stojnic en sam cilj, to je zagotoviti stvarno možnost sodelovanja na sejmu, tako da se razstavljavcu omogoči predstavitev njegovih proizvodov.

30 – Glej točko 20 pisnih stališč Komisije.
31 – Idem.
32 – C-68/92, Recueil, str. I-5881.
33 – Točka 16.
34 – Idem.
35 – Točki 17 in 18.
36 – Točka 19.

60. S tega vidika je oddaja stojnic, ki jo zagotavlja ponudnik, ki ni organizator sejma ali razstave, pomožna storitev dejavnosti organizacije tega sejma ali razstave, saj je nujen pogoj za izvedbo zadevne dejavnosti.[37]

61. Po mojem mnenju te opredelitve ni mogoče izpodbijati z okoliščino, da družba Inter-Mark ponuja ureditev stojnice, prirejeno posamezniku. V nasprotju s tem, kar se zdi, da trdi Komisija, ne menim, da morajo biti stojnice, ki jih zagotavlja ponudnik – da bi jih bilo mogoče povezati s kategorijami, naštetimi v točki 52(a) Direktive 2006/112 – enakega modela, ne pa urejene v skladu z zahtevami posameznega razstavljavca.[38]

62. Brez težav si lahko zamišljam, da bo morala družba Inter-Mark glede na naravo izdelkov ali storitev, ki jih ponuja razstavljavec, in glede na zahteve svojih strank stojnico prilagoditi in jo temu primerno urediti. Razstavljavec, ki obiskovalcem ponuja knjige, na primer potrebuje stojnico s predstavitvenimi pripomočki, prilagojenimi za knjige, medtem ko mora biti razstavljavec, ki ponuja vino, opremljen zlasti z mizami in stoli za pokušanje.

63. Oglaševanje izdelkov, ki jih razstavljavci predstavljajo obiskovalcem, je cilj sejemske dejavnosti[39], ureditev stojnic pa nedvomno pripomore k uresničitvi tega cilja. Vendar iz zgoraj navedene sodne prakse Sodišča izhaja, da mora biti cilj storitve oglaševanja posredovati sporočilo, namenjeno obveščanju obiskovalcev o značilnostih izdelkov ali storitev, ki jih predstavljajo razstavljavci.

64. Na podlagi elementov iz spisa se zdi, da to za zadevo v glavni stvari ne velja, saj je predložitveno sodišče navedlo le, da družba Inter-Mark upošteva zahteve posameznih strank, zlasti kar zadeva zunanji videz in namene stojnice, ter lahko zagotovi prevoz in postavitev delov stojnice v kraju prireditve.[40]

65. Ob upoštevanju vsega navedenega torej menim, da je treba člen 52(a) Direktive 2006/112 razlagati tako, da je opravljanje storitev začasne oddaje sejemskih stojnic razstavljavcem pomožna storitev sejemskih in razstavnih dejavnosti ter zato spada na področje uporabe te določbe.

37 – Glej zgoraj navedeno sodbo Dudda (točka 27).
38 – Glej točki 20 in 21 pisnih stališč Komisije.
39 – Glej zgoraj navedeno sodbo Gillan Beach (točka 25).
40 – Glej stran 3 francoske različice predložitvene odločbe.

V – Predlog

66. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanji za predhodno odločanje, ki ju je postavilo Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu, odgovori:

Člen 52(a) Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost je treba razlagati tako, da je opravljanje storitev začasne oddaje sejemskih stojnic razstavljavcem pomožna storitev sejemskih in razstavnih dejavnosti ter zato spada na področje uporabe te določbe.